

Redactare, corectură: Lucian Ciuchiță

Tehnoredactare: Andreia E. Breaz

Colecția: PROZĂ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIUCHIȚĂ, LUCIAN

Exil în deșertul iluziilor / Lucian Ciuchiță;

pref.: Melissa Thomas. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2026

ISBN 978-630-311-330-2

I. Thomas, Melissa (pref.)

821.135.1

© Lucian Ciuchiță

Toate drepturile sunt rezervate.

Orice reproducere, parțială sau totală, a acestei cărți,

fără acordul scris al autorului este interzisă,

considerată ediție pirat și se pedepsește conform

Legii dreptului de autor.

Editura ECOU TRANSILVAN, Cluj-Napoca, 2026

Editor: Nadia Fărcaș

E-mail: office@edituraecou.ro

Telefon: 0745828755; 0364730441

Lucian Ciuchiță

EXIL ÎN DEȘERTUL ILUZIILOR

Editura Ecou Transilvan
Cluj-Napoca
2026

CUPRINS

PREFAȚĂ	5
ȚIPĂȚUL LUI PIȚA	7
PRESA ÎN LESA PUTERII	11
TEORIA AISBERGULUI	14
EPIGONII ȘI IMPOSTURA CULTURALĂ:	
DECLINUL LITERATURII ROMÂNE	17
ILUZIA SCRITORULUI SUPREM	23
RAȚIUNEA IMPURĂ: CRITICUL LITERAR ȘI ARTA DEFORMĂRII	28
MARI SCRITORI DE CARE NU AȚI AUZIT... ..	31
MARI SCRITORI ROMÂNI... DESTINE LITERARE ÎN UMBRA UITĂRII	34
ROMÂNIA TRĂDATĂ: CRONICA UNEI DECĂDERI ORCHESTRATE	37
ATRACIANISMUL	40
LENEA LUI PLEȘU	42
LITERATURA CAPTIVĂ: CĂRTĂRESCU ȘI ȘABLONUL MEDIOCRITĂȚII	46
RĂZVRĂTIREA SCRITORULUI: DINCOLO DE ZIDURILE MEDIOCRITĂȚII	50
AGONIA LITERATURII ROMÂNE: ÎNTRE EPIGONISM ȘI AUTENTICITATE ...	52
RADU ALDULESCU: UN MARE SCRITOR MARGINALIZAT	57
PAPIONUL LUI PATAPIEVICI: CÂT A PLĂTIT ROMÂNIA PENTRU	
UN SIMBOL AL CONTROVERSELOR?	62
PATRIOTISMUL DINCOLO DE CUVINTE: CE ÎNSEAMNĂ CU ADEVĂRAT	
SĂ FII PATRIOT?	65
CE MĂ MÂNĂ ÎN LUPTĂ?	68
OCTAVIAN PALER: REVOLTA DIN ETERNITATE ÎMPOTRIVA EPIGONILOR	
VREMURILOR NOASTRE	71
MARIN SORESCU – UN DESTIN LITERAR ÎMPLINIT PRIN NEMURIRE	76
CIOLACII VECHI ȘI NOI	82
PORTRETUL UNUI SCRITOR COMPLET: O VIAȚĂ DEDICATĂ	
ARTEI CUVÂNTULUI	85

CALEA VICTORIEI ÎN ALEGERILE NOASTRE	88
CIOLACIADA TREBUIE SĂ DISPARĂ: DRUMUL	
SPRE O ROMÂNIE DEMNĂ	93
RĂSĂRITUL SPERANȚEI DIN UMBRA DEZAMĂGIRILOR	96
ARMATELE ÎNTUNERICULUI GLOBALIST	98
CÂNTECUL DE LEBĂDĂ AL LUI CTP	101
FRICA LUI LIICEANU	105
IEPURELE ȘI BROASCA ȚESTOASĂ	107
ARTA DE A NU SCRIE NIMIC	109
DESPRE ABDICAREA SPIRITULUI: REFLECȚII ASUPRA	
UNEI TRAGEDII CONTEMPORANE	111
PARADELE MILITARE: SIMBOL DE FORȚĂ SAU UMBRĂ ASUPRA PĂCII? ...	113
ULTIMII STÂLPI AI DEMNITĂȚII	116
VOSGANIAN: CA UN PEȘTE PE USCAT AL LITERATURII ROMÂNE	118
CELE DOUĂ ROMÂNII: RĂSCRUCEA VALORILOR ȘI DECADENȚEI	122
FRICA — INSTRUMENTUL DESĂVÂRȘIT AL PUTERII	124
SURÂSUL BLANDIANEI	126
ICR: ANTENELE GLOBALISMULUI ȘI EȘECUL CULTURAL NAȚIONAL	129
IEPURELE ȘI BROASCA ȚESTOASĂ	135
STRIGĂT DIN ABISUL DISPERĂRII	137
GÂNDITORI ÎN OGLINDĂ: O PROVOCARE PENTRU LIICEANU ȘI PLEȘU	139
DIALOG IMAGINAR: CONSTANTIN NOICA ȘI LUCIAN CIUCHIȚĂ	141
CE TAINĂ ASCUND PORȚILE UNIVERSULUI, ÎNCÂT VOINȚA MEA	
NU LE POATE DESCUIA PENTRU A ARMONIZA LUMEA?	
UN DIALOG IMAGINAR ÎNTRE EMIL CIORAN ȘI LUCIAN CIUCHIȚĂ	144
NUMAI PRIN DESCHIDEREA CONȘTIINȚEI PUTEM PĂTRUNDE ESENȚA	
SACRULUI, TRANSFORMÂND FIECARE CLIPĂ ÎNTR-UN ACT DIVIN.	
CĂRTĂRESCULE, JUDECATA ISTORIEI ESTE NECRUȚĂTOARE!	147
DIALOG IMAGINAR: MIRCEA ELIADE ȘI LUCIAN CIUCHIȚĂ	149
SCHENGEN ȘI CORTINA MANIPULĂRII	153
DIALOG IMAGINAR ÎNTRE NICOLAE TITULESCU ȘI LUCIAN CIUCHIȚĂ	155
DECEMBRIE PE VALURI	159
BALUL NONVALORILOR PE SCENA ROMÂNIEI	161

ROMÂNIA SUB SEMNUL LAȘITĂȚII ȘI DECADENȚEI	164
AMBIȚIA LUI DAVID	167
AGONIA IREVERSIBILĂ A VALORILOR	172
UN DAR OTRĂVIT: 365 DE ZILE SUB MASCA ILUZIEI	174
ECRANUL GOL: CUM TELEVIZIUNEA A ABANDONAT CULTURA	177
STÂLPII DEMNITĂȚII: MARI SCRITORI ROMÂNI ÎN FAȚA TIRANIEI	181
LUCIAN BLAGA: FARUL ETERN AL SPIRITULUI ROMÂNESC ȘI UNIVERSAL	186
CITADELA SUFLETULUI: OMAGIU LUI ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY	194
EPIDEMIA MEDIOCRITĂȚII: TRAGEDIA CULTURII ȘI TRIUMFUL VANITĂȚII	202
O CĂLIMARĂ GRASUȚĂ PENTRU UN STILOU FLĂMÂND DE ADEVĂR	205
LEGEA NESCRISĂ A LITERATURII ROMÂNE	208
STRIGĂȚUL LUI EMINESCU	210
DIALOG CU DOSTOIEVSKI	212
REGELE CAROL I ȘI SCRITORII ROMÂNI	215
DIALOG IMAGINAR ÎNTRE MARIN PREDĂ ȘI LUCIAN CIUCHIȚĂ	217
JEFUIREA CULTURII ROMÂNE	223
ARHIVA TVR ÎN EXIL: ULTIMUL ASALT ASUPRA IDENTITĂȚII NAȚIONALE	225
ECOUL TRĂDĂRII: QUISLINGII DIN ROMÂNIA	227
CHEMAREA MARI UNIRI A SCRITORILOR ROMÂNI	230
UN GUȚĂ LA EDUCAȚIE	232
TRECUTUL INTERZIS: CE SE ASCUNDE ÎN SPATELE REFORMEI DIN ȘCOLI?	238
MARI SCRITORI ROMÂNI: ȘORIN TITEL	241
FANFARA UZURPATORULUI	245
ACADEMIA ROMÂNĂ NU ESTE UN ONG GLOBALIST	247
TITANI AI LITERATURII ROMÂNE: NICOLAE BREBAN	254
MIRCEA CĂRTĂRESCU – „PROFET” DOAR ÎN ROMÂNIA	262
UN PROFESOR, UN STUDENT ȘI POVARA UNUI RĂSPUNS	265
PENTRU CINE BAT CLOPOTELE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ?	269
CITIȚI-MĂ ÎNAINTE DE A MĂ JUDECA	272

CORABIA NEBUNILOR SOROSIȘTI	274
FAMILIA PORNORESCU ȘI LECȚIILE DE „CULTURĂ” PENTRU GENERAȚIILE VIITOARE	279
ANDREI TARKOVSKI: SCULPTORUL TIMPULUI ȘI POETUL CINEMATOGRAFIEI	283
OGLINDA UNEI NAȚIUNI: ÎNTRE MĂSCĂRICI ȘI VALORI UITATE	287
APOCALIPSA RAȚIUNII: CUM A FOST PROSTITĂ LUMEA	291
DEMOCRAȚIA: ILUZIA LIBERTĂȚII SAU NOUA FORMĂ DE SCLAVIE?	299
CRONICA UNEI ROMÂNII DEZBINATE	301
UNIFORMIZAREA URĂTULUI: DESPRE DECĂDEREA FEMINITĂȚII	303
SINDROMUL NAPOLEON: DE LA PSIHIATRIE LA TRAGEDIE	306
OUL DE CROCODIL MOV	310
MARI REGIZORI ROMÂNI: CONSTANTIN VAENI	312
SINDROMUL HIENEI	317
O LECȚIE DE VIAȚĂ PENTRU TROTINETIȘTII CARE SUSȚIN RĂZBOIUL	321
MEMORIILE LUI PLEȘU: CUM SĂ FII MEREU ÎN TABĂRA CÂȘTIGĂTOARE	325
MIZERIA PROPAGANDEI MAINSTREAM: ARMATA DE „PINOCCHIOȚI”	327
PARTIDUL INTELECTUALILOR DEȘTEPȚI	331
PANTEONUL ȘI UMBRELE: DESTINUL LITERATURII ROMÂNE	333
PENTRU CINE SĂ MAI SCRII, CÂND ORBIREA MINȚII ȘI SURZENIA SUFLETULUI AU DEVENIT DESTINUL LUMII?	337
ECOUL MINȚILOR CAPTIVE	337
CINE SUNT EU: ÎNTRE LITERATURĂ, REVOLTĂ ȘI SUPRAVIEȚUIRE	340
VIAȚA SECRETĂ A SCRITORULUI DE VAGOANE	344
TERTIPUL NOBEL: CUM SE CREEAZĂ UN „MARE SCRITOR”	348
CUM ELITELE FALSE RĂSTĂLMĂCESC CULTURA	350
CÂND TĂCEREA NE CONDAMNĂ LA MOARTE	352
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI – CEA MAI UȘOARĂ MESERIE DIN LUME	354
VISUL UNEI ȚĂRI NORMALE	359
SFÂRȘITUL OMULUI ALB	362
„NEBUNIA” LUI EMINESCU	365

SUNT, EXIST, TRĂIESC, FIINȚEZ — DAR ÎNDOIALA E SINGURUL ADEVĂR:	
UN ECOU GOL ÎNTR-UN COSMOS SURD, ÎN CARE FIINȚA SE ZBATE FĂRĂ	
SENS. CE ESTE VIAȚA?.....	368
PAMFLET PRINTRE PLOPI ȘI TEI	371
TEORIA CĂȚĂRĂTORULUI SAU DESPRE PRĂPASTIA DINTRE	
AMBIȚIE ȘI NIMICNICIE.....	373
ALEGERILE UNEI NAȚIUNI CARE NU MAI ALEGE	375
ANALFABETUL NONBELIAN	377
PORTRETUL UNUI SCRIITOR COMPLET	379
HOPA-MITICĂ PE SCENA POLITICO-CULTURALĂ ROMÂNEASCĂ.....	382
MARIO VARGAS LLOSA — UN MESAJ PENTRU ROMÂNIA,	
DINCOLO DE MOARTE.....	386
ATRACIANISMUL.....	388
PUDRA DE NOBEL PE OBRAZUL UNUI EPIGON	390
ZIUA MONDIALĂ ÎN CARE CĂRȚILE AȘTEAPTĂ DEGEABA.....	394
RĂSPUNS OFICIAL ADRESAT CELOR CARE MĂ INSULTĂ DIN UMBRA	
REȚELELOR SOCIALE	396
UN OM A MUȘCAT UN CÂINE.....	398
SOMONUL NU E DOAR PEȘTE, CI ȘI CULOARE!	400
AGONIA INTELECTUALILOR.....	402
DINCOLO DE MICI ȘI BERE.....	405
SUB PRIVIREA CELOR CARE-AU FOST.....	407
PROSTITUȚIE POLITICĂ — DRAMĂ ÎN ACTE COMICE	409
PRESA MINCINOASĂ LA STÂLPUL INFAMIEI!.....	411
BANANE, PARABOLE ȘI PLEȘU: CONFERINȚA „PROSTIEI LUMINATE”	413
HOMO OBEDIENTIS: IDIOCRAȚIA ÎN EPOCA VIRALĂ.....	415
IMPERIUL NONVALORII CONTRAATACĂ.....	417
IMPOSSIBILA RECUNOAȘTERE A INTELECTUALULUI AUTENTIC	421
LECȚIA DE CONȘTIINȚĂ.....	424
COPILUL DE MINGI AL SISTEMULUI — UN PORTRET ÎN CLAROBSCUR.....	427
OAMENII-STRUȚ SAU CRONICA UNEI LAȘITĂȚI CONTEMPORANE.....	431
ÎMPĂRATUL MUȘTELOR.....	433
SEMNE PE LUTUL MEMORIEI.....	437

BINE AȚI VENIT ÎN LUMEA FAKE!.....	439
ASTĂZI E ZIUA LUI LICEANU... DAR ADEVĂRUL	
NU ȚINE CONT DE CALENDAR	441
DE LA REFLEXUL PAVLOVIAN LA MOARTEA GÂNDIRII	444
ECOUL BANANELOR	447
PORTRETUL UNUI EXISTENȚIALIST	449
„CADAVRE DE LUX”	451
INVAZIA GÂNDACILOR.....	454
DEȘERTUL AȘTEPTĂRII: ÎNTRE ILUZIE ȘI RENUNȚARE	457
PLANUL DIABOLIC 75.....	459
SINGUR PRINTRE SORI ȘI CUVINTE.....	461
GASTRONOMIE ÎN VREMURI DE RĂZBOI.....	464
„MAȘINUȚELE” LUI DONALD TRUMP.....	467
„VIN IRANIENII!”	470
FRICA.....	473
ȚARA ANALFABEȚILOR FUNCȚIONAL SAU URMAȘILOR	
„SAVANTEI DE RENUME MONDIAL”?	475
UN DRAM DE LUMINĂ PE STRADA CREAȚIEI LITERARE.....	480
SCRIITORUL ȘI MAREA.....	483
SPQR — UN MESAJ DIN ROMA ANTICĂ	485
LA CHELTUIELI MILITARE, ÎNAINTE! LA CULTURĂ, ÎNAPOI!.....	488

premiați și „nomenclatura renaște sub alte măști”, iar tranziția postcomunistă nu înseamnă o renaștere, ci o altă formă de sclavie – mai subtilă, mai tehnologizată, dar la fel de de-umanizantă.

În unele lucrări, autorul introduce elemente speculative sau science-fiction, nu dintr-o fascinație pentru viitor, ci pentru a accentua, prin contrast, absurditatea prezentului. Aceste elemente funcționează ca dispozitive metaforice, menite să evidențieze alienarea contemporană și pierderea reperelor umane fundamentale.

Vocea narativă este în același timp empatică și sarcastică – uneori aproape mesianică, alteori detașată, asemenea unui observator dezgustat, dar obligat moral să consemneze. Nu scrie pentru a distra, ci pentru a trezi, a zdruncina, a forța cititorul să-și regândească poziția în lume.

Lucian Ciuchiță nu este un autor comod. Nu urmărește să flateze gusturile publicului și nici să obțină recunoaștere în cercurile literare „omologate”. Este, mai degrabă, un scriitor al inconfortului, al întrebărilor fără răspunsuri facile, al adevărilor rostite fără menajamente. Într-o literatură românească în care impostura este adesea promovată, Lucian Ciuchiță rămâne o voce sinceră, ascuțită, necesară.

Melissa Thomas,
agent literar

ȚIPĂTUL LUI PIȚA

Cu ani în urmă, am avut onoarea de a participa la un eveniment cultural de înaltă ținută: Retrospectiva Dan Pița, organizată de Uniunea Cineaștilor din România, la Cinema Muzeul Țăranului. A fost o ocazie rară de a-l întâlni pe regizorul Dan Pița și de a revedea filmele sale de referință, precum „Concurs”, „Tănase Scatiu”, „Faleze de nisip”, „Pas în doi”, „Noiembrie, ultimul bal”, „Hotel de lux”, „Kira Kiralina”. Dezbaterea care a urmat, moderată cu rafinament de Laurențiu Damian, președintele UCIN, a reunit personalități marcante din lumea cinematografiei: regizori, scenariști, critici de film, actori de primă mărime.

După o introducere elogioasă, marcată de eleganță și elocvență, în care Laurențiu Damian a adus un vibrant omagiu maestrului Dan Pița, a sosit momentul dezbaterilor pe marginea operei acestuia. Însă, dintr-o dată, atmosfera a fost perturbată de intervenția unei tinere – extravagantă în înfățișare, cu unghii și ruj de un negru strident, piercinguri în nas și buric, și cine știe unde altundeva – care, într-un ton vădit iritat, și-a manifestat disprețul față de aprecierea unui „dinozaur”. Susținea cu vehemență că cinematografia modernă trebuie să urmeze alte direcții, că a venit timpul schimbării și că ceea ce se discuta era deja depășit.

Invitată să se prezinte, tânăra – care, în avântul ei critic, uitase să-și spună numele – a răspuns sec, dezvăluind cu o impertinență uluitoare că este „regizor” și că urmează să

definitiveze o capodoperă... un videoclip pentru un detergent. Aceasta era întreaga sa experiență în lumea filmului. Lipsită de orice pregătire cinematografică, tânăra era, însă, stăpână pe un tupeu care sfida orice limită a rațiunii.

A sosit, în sfârșit, momentul să-i oferim Cezarului ce-i aparține și să ne plecăm urechea spre înțelepciunea regizorului de excepție, Dan Pița. Deși ne intersectaserăm drumurile cu ani în urmă, și chiar am împărțășit clipe deosebite la diverse evenimente la care a fost prezent și un alt titan al cinematografiei, maestrul Constantin Vaeni, de data aceasta, în prezența acestor veritabili „dinozauri” ai artei, am avut privilegiul să deslușesc adevărata măiestrie cinematografică.

A fost un moment în care mă tenta să reacționez la impertinența unei persoane care-și etalase lipsa de maniere. Așa îmi stă în fire în astfel de situații. Dar am ales să-mi păstrez cumpătul. Nu era nevoie de o ripostă; ea însăși se făcuse de râs. Toți cei prezenți o priveau cu dispreț, iar când a plecat, în tăcere, nimeni nu i-a simțit lipsa.

În acele clipe, toată atenția noastră era captivată de maestrul Dan Pița, care ne împărțășea o poveste cutremurătoare din tinerețea sa, o amintire ce avea să-i marcheze pentru totdeauna viața și cariera de regizor. Ne-a relatat cum, într-o noapte, a fost martor la un strigăt sfâșietor – un țipăt de femeie, răsunând în liniștea nopții. Deși a auzit acel apel disperat după ajutor, nu a avut curajul să deschidă fereastra și să vadă ce se întâmplă. În naivitatea sa, a crezut că altcineva va interveni, că cineva se va ridica să ofere ajutor.

A doua zi dimineață, pe trotuarul din fața casei, zăcea trupul fără viață al acelei femei – o victimă a nepăsării, a

indiferenței și a lașității celor din jur. Nimeni nu răspunsese celui strigăt de ajutor, nimeni nu intervenise, iar tragedia care s-a consumat sub privirile tuturor ar fi putut, poate, să fie evitată.

Cu ochii încărcăți de lacrimi, marele regizor Dan Pița a împărțășit cu sinceritate o confesiune care arde în adâncul ființei sale. Ne-a mărturisit că aproape toate filmele sale poartă acea amprentă dureroasă, că întreaga sa carieră artistică a fost, în esență, un lung exercițiu de căutare a iertării. A încercat, de-a lungul vieții, să își expieze un moment de slăbiciune și indiferență, o clipă în care a simțit că a cedat în fața lașității. Strigătul unei femei, care i-a rămas întipărit adânc în suflet, răsună și astăzi în capodoperele sale, ca un ecou al durerii și al luptei interioare.

Această mărturisire mi-a zguduit întreaga ființă. M-a impresionat nu doar tragedia personală a artistului, ci și felul în care acea traumă l-a modelat și i-a conturat drumul în viață. Pița și-a transformat suferința într-o formă de penitență artistică, într-un proces profund de catharsis. Fiecare cadru, fiecare replică, fiecare imagine de pe ecran poartă în sine o parte din lupta sa interioară. Din acea zi, regizorul a devenit nu doar un mesager al artei, ci și un purtător de cuvânt al celor oprimați, un om care, prin filmele sale, ne-a avertizat să nu fim niciodată indiferenți, să luptăm pentru cei din jurul nostru și, mai presus de toate, pentru libertatea noastră.

„Țipătul lui Pița” nu este doar o strigare artistică. Este un apel la luptă, un apel disperat de a ne ridica împotriva pasivității, a lașității, a egoismului care, dacă nu este confruntat, ne va încolți pe toți. Este o chemare la acțiune,

pentru că altfel vom rămâne cu remușcările proprii neputințe, convinși că alții ar fi trebuit să intervină, că altcineva trebuia să fie eroul. Dar adevărul crud este că acea femeie, al cărei strigăt a rămas pentru totdeauna cu Pița, reprezintă, în esență, națiunea noastră. Națiunea care, atunci când este lăsată în voia sorții, țipă după ajutor, iar noi suntem cei care trebuie să o auzim, să acționăm.

PRESA ÎN LESA PUTERII

Câți jurnaliști curajoși, cu conștiință limpede și iubitori de adevăr mai sunt în România? O întrebare grea, la care răspunsul e amar: prea puțini, mult prea puțini... Meseria nobilă de odinioară a devenit o caricatură, un bâlci ieftin, unde termenul „jurnalist” a fost înlocuit cu epitete degradante: petardist, fumigenist, pupincurist. Jurnalismul de odinioară, demn și curat, s-a transformat într-un simplu comerț de teighea, o piață a intereselor meschine.

Unde sunt jurnaliștii de altădată? Cei care aveau curajul de a privi adevărul în față, de a-l scoate la lumină, fără frică. Să fii jurnalist curajos! O calitate rară, dar definitorie, pe vremuri (mă refer la perioada de după 1989), când reportajele erau o oglindă a realității, când presa era cu adevărat a patra putere în stat, un pilon al democrației. Vi se pare de domeniul basmelor acum, nu-i așa? Dar nu, odată, presa chiar a fost ceea ce v-o descriu eu aici. A fost.

Astăzi, în loc de reporteri pasionați de adevăr, avem „ofițeri sub acoperire”, agenți ai dezinformării, care se străduiesc nu să clarifice, ci să tulbure apele. Informația? O armă, nu un drept al cetățenilor.

În tumultul acestui prezent în care saga minciunilor își trăiește ultimele răsufări, inevitabilul haos bate la ușă. Fiecare zi ne apropie de un prag de netrecut, un punct în care tot ce am crezut se va evapora precum ceața dimineții. Ne aflăm într-un veac în care somnul rațiunii – acel demon

ascuns sub masca progresului – dă naștere monștrilor întunecați ai ignoranței și fricii. Voința umană, odinioară mânată de idealuri, este acum zdrobită sub povara prostiei, mârșăviei și poftelor oarbe, care-și urmează fără discernământ cursul.

Și atunci, privim spre cei care ar trebui să fie farul adevărului – jurnaliștii. Dar sunt ei într-adevăr jurnaliști, sau doar marionete înșelătoare, care vând iluzii în loc de fapte?

„Gara Presei Libere” stă acum tăcută și pustie, ca o relicvă uitată a unui timp mai demn. Ultimul tren, cel care purta gazetarii de caracter, a plecat demult, ducând cu el și speranța unui jurnalism autentic. Rămânem acum cu ochii pierduți în zare, căutând în van acei oameni de conștiință care au dispărut, odată cu integritatea profesiei lor.

Ce ne-a rămas în schimb? O mulțime de ziariști fără scrupule, care au trădat adevărul pentru arginții oferiti de găștile politice, fie de „dreapta,” fie de „stânga.” Oameni lipsiți de considerație pentru deontologie, care și-au vândut până și sufletul în slujba unui Sistem corupt, îndepărtându-se de vocația de a sluji interesele populației. Dincolo de Granițele Adevărului: Nașterea Presei Captive.

Cum se poate ca acești oameni să fi abandonat căutarea neobosită a adevărului, cedând ispitei facile a minciunilor orchestrate de camarila politică? Cum pot ei să calce în picioare bunul simț, răsturnând valorile în numele unor jocuri meschine? Este o trădare pe care nu o voi înțelege niciodată. „Presa Liberă”: Epitaful Adevărului în Era Puterii.

Pentru o Românie liberă, în care democrația și libertatea cuvântului să fie stâlpii societății, în care fiecare voce să aibă puterea de a transforma, și adevărul să nu fie doar un ideal

abstract, ci o realitate vie, palpabilă. O țară în care jurnaliștii să fie mai mult decât niște mesageri — să fie stindardele curajului, farurile ce străpung ceața manipulării și neîncrederii. Respectul pentru ei să nu vină doar din meseria lor, ci din integritatea cu care își exercită menirea, din hotărârea cu care își apără misiunea, chiar și atunci când adevărul doare.

Eu sunt unul dintre acei jurnaliști. Cu peste trei decenii de experiență în spate, am înfruntat vremuri tulburi și am refuzat, cu mândrie, să mă abat de la drumul deontologiei. Niciodată nu am trădat adevărul pentru confortul personal. Nu am făcut compromisuri. Am fost acolo, la fața locului, martor la întâmplări care, de multe ori, nu aveau să placă urechilor celor puternici. Am spus ceea ce trebuia spus, nu ceea ce s-ar fi dorit să fie auzit. Și pentru asta, am plătit un preț. Dar prețul curajului nu este un sacrificiu; este o onoare.

A fi jurnalist curajos înseamnă să fii un spirit liber, neînregimentat. Să nu fii nici de „dreapta”, nici de „stânga”, nici sub umbrela unor structuri obscure care trag sforile din umbră. Ești acolo, cu pixul în mână, cu microfonul deschis, fără să-ți fie teamă că îți vei pierde locul în funcție de cine deține puterea. Adevărata independență a jurnalismului vine din faptul că tu nu ești pe statul de plată al nimănui. Din cauza unor trădători, care și-au vândut conștiința pentru câțiva arginți, presa astăzi este percepută de mulți ca o simplă marionetă, cu care se joacă păpușari iscusiți.

Dar ei nu sunt presa adevărată. Sunt doar o generație de lut, modelată și modelabilă, care se va prăbuși sub propria greutate. Noi, cei care am ales calea cea dreaptă, vom rămâne, pentru că adevărul nu poate fi distrus.

TEORIA AISBERGULUI

Teoria aisbergului, cunoscută și sub numele de „teoria omisiunii”, este o abordare atribuită celebrului romancier american Ernest Hemingway. E o tehnică literară aparent simplă, dar în realitate profundă și stratificată, prin care autorul lasă multe lucruri nescrise, ascunse sub suprafața cuvintelor, asemenea unui aisberg, al cărui volum major rămâne invizibil sub apă. Hemingway credea că adevărata esență a unei povești nu trebuie să fie exprimată direct, ci sugerată subtil prin dialog, gesturi sau acțiuni aparent neînsemnate.

Îmi place să îmi imaginez că nuvela Bătrânul și marea, poate cea mai emblematică operă a lui Hemingway, este piatra de temelie a acestei teorii, și nu neapărat influențele sale din perioada când a fost jurnalist, în care stilul minimalist și concis era o necesitate a vremii. În paginile acestei capodopere, Hemingway atinge culmile acestei tehnici, lăsând cititorul să simtă povara neexprimată a luptei dintre Santiago, bătrânul pescar, și forțele naturii – o luptă care transcende simpla prindere a unui pește și devine un simbol al încercării umane de a găsi un sens în fața destinului implacabil.

Mulți critici literari s-au avântat să comenteze pe marginea acestei teorii, unii analizând-o cu discernământ, alții lăsându-se purtați de o superficialitate tulburătoare. Unii au afirmat, poate cu ușoară aroganță, că Hemingway s-ar fi

concentrat doar pe elementele vizibile ale poveștii, fără a explora direct marile teme care zac adânc în substratul operei sale. Dar tocmai în această „concentrare” stă geniul său – în abilitatea de a spune mai mult prin ceea ce nu spune, lăsând cititorului sarcina de a decipta semnificațiile ascunse, de a pătrunde în profunzimile nevăzute ale aisbergului.

Totuși, ceea ce mă intrigă acum este o altă interpretare a teoriei lui Hemingway. Aș numi-o, mai degrabă, teoria înghețării minților. Nu mă refer aici la cititorii subtili și atenți, capabili să descopere mesajele ascunse, ci la cei care au ales să se lase pradă superficialității epocii moderne, captivii ecranelor și ai divertismentului instant. Asemenea unui aisberg care rămâne inert și înghețat, mințile celor care nu mai citesc, care își hrănesc spiritul exclusiv din surse facile, pierd capacitatea de a explora adâncimile, de a pătrunde dincolo de aparențe. Ei sunt aceia care își limitează înțelegerea la ceea ce este vizibil la suprafață, incapabili sau poate chiar lipsiți de dorința de a descoperi complexitatea lumii care îi înconjoară.

În esență, teoria omisiunii devine, astfel, o oglindă a realității noastre contemporane. Nu doar că noi, ca societate, am renunțat la arta de a citi cu adevărat, dar am început să uităm cum să gândim profund. Trăim într-o eră în care ecranele ne oferă răspunsuri rapide și soluții instant, dar, asemenea unui aisberg, adevărul rămâne ascuns, îngropat sub straturi de ignoranță și superficialitate.

Teoria aisbergului, mă gândesc eu, nu se referă doar la ceea ce vedem în povestirile scurte ale lui Hemingway sau la subtextul narativ. În jurnalism, acest principiu capătă o dimensiune și mai profundă. Ai în față o știre – rece, calculată,

aparent completă – dar nu e decât vârful aisbergului. Cele 20% pe care le vezi, cifrele și faptele prezentate, ascund mult mai mult dedesubt. Acolo, sub suprafață, se află acei 80% care rămân nevăzuți: detalii esențiale, adevăruri incomode, întregi fire narative neexplorate sau intenționat omise. E ca și cum am privi la o iluzie controlată, în care faptele sunt împachetate frumos, dar care ascunde o realitate tulburătoare.

Și poate că nu este vorba doar de tăcere sau de ignoranță. Aici intervine „teoria înghețării rațiunii”. Acest fenomen nu este o simplă omisiune, ci un proces activ prin care informația esențială, deși la îndemână, este congelată, izolată de privirea publicului. Se prezintă un fragment, se decupează realitatea în favoarea unor interese sau strategii care manipulează percepția. Este o artă subtilă a deformării adevărului, în care minciuna nu apare direct, ci prin acele goluri tăcute, prin absența contextului sau prin selecția deliberată a faptelor.

80% din aisbergul realității este îngropat sub apele reci ale manipulării, iar rațiunea, acel instrument care ne ghidează în căutarea adevărului, rămâne captivă, înțepenită într-o stare de hibernare, înghețată de forțe externe care îi blochează accesul la lumina adevărului.

EPIGONII ȘI IMPOSTURA CULTURALĂ: DECLINUL LITERATURII ROMÂNE

Privind spectacolul dezolant care se joacă sub ochii noștri în Uniunea Scriitorilor din România, simt cum o neliniște profundă, aproape vie, îmi frământă sufletul, asemenea unui vânt puternic ce tulbură apele liniștite ale unui lac. O întrebare apăsătoare îmi frământă gândurile: cât timp vom mai tolera ca mediocritatea literară să domnească peste această țară? Până când vom continua să ridicăm pe pedestal o adunătură de scribi, care – ascunși în spatele unor titluri și privilegii – își arogă dreptul de a hotărî ce merită să fie numit literatură și ce nu? Această pretinsă elită, fără har și fără conștiință, și-a însușit funcția de arbitru suprem al valorii, dar verdictul ei e pătat de o judecată îngustă, de un simț artistic atrofiat, de o sete de putere și de o profundă nepăsare față de esența spiritului creator.

Mă cutremură gândul că într-o zi, generațiile care vor veni își vor pune inevitabil întrebări amare: cum de am permis ca nonvaloarea să ne copleșească, să ne umilească și să ne impună drept „creații literare” opere lipsite de viață și substanță? Nu ne vom putea ascunde de judecata istoriei, o judecată implacabilă care ne va arăta slăbiciunile, compromisurile, lașitățile. Și mai mult decât atât, se va întreba de ce am ignorat strigătul autentic al creației, preferând să ascultăm o mână de „secretari” servili, prizonieri ai sistemului, interesați doar de statut și de beneficii mărunte.